

UVOD V DRUGO KNJIGO ZGODOVINE SLOVENSKEGA LITERARNEGA PREVODA – SLOVENSKA LITERATURA V DIALOGU S TUJINO

Nike Kocijančič Pokorn
Univerza v Ljubljani

*Pod sivo Triglavsko steno
počivamo.
Naše misli: onstran.*

(Srečko Kosovel, »Srce v alkoholu«, Integrali '26)

V prvi knjigi *Zgodovine slovenskega literarnega prevoda* smo poskušali orisati vlogo literarnega prevoda v razvoju in konsolidaciji slovenske literature in slovenskega knjižnega jezika. V drugi knjigi se podrobneje posvečamo kulturni in literarni izmenjavi s posameznimi jezikovnimi področji, prevodoslovni predstavitvi prevajanja izbranih nacionalnih avtorjev in osrednjih avtorjev svetovne književnosti ter predstavitvi izbranih slovenskih literarnih prevajalcev.

V *Zgodovini* predstavljene tuje literature, ki so stopale v dialog s slovensko, so v prvi vrsti literature in kulture, ki obkrožajo slovensko etnično območje (tj. literature, pisane v nemškem, italijanskem, hrvaškem in madžarskem jeziku), zatem literature, ki glede na globalno distribucijo moči in vpliva v svetovnem literarnem sistemu zavzemajo osrednji položaj, kot sta na primer literaturi v angleškem in francoskem jeziku, ter literature, s katerimi imamo daljšo prevodno tradicijo (sem smo uvrstili orise prevajanja iz npr. latinskega in grškega jezika ter izmenjave s češko in rusko literaturo). Dodali smo še druga jezikovna področja, nekatera tudi geografsko oddaljenejša, ki pa so vseeno dejavno stopala v dialog s slovensko kulturo in tvorno vplivala na razvoj slovenske literature, jezika in kulture. Predstavitve posameznih kulturnih in literarnih izmenjav zaključuje prispevek, v katerem so opisane pobude za ustvarjanje prevodnih vezi s posameznimi jezikovnimi skupnostmi in nekatere, bolj ali manj presenetljive, vrzeli v prevodni izmenjavi.

Naslednji razdelek druge knjige je namenjen predstavitvi prevajanja izbranih avtorjev, ki jih posamezne literature pojmujejo kot nacionalne avtorje, tj. kot tiste avtorje, ki so po prepričanju izvornih bralcev v svojem literarnem ustvarjanju izrazili težnje in značaj

svojega naroda (npr. Aleksander Puškin in France Prešeren), ali pa avtorje, ki so bistveno vplivali na razvoj svetovne literature (npr. William Shakespeare in Paul Celan). Zavedamo se, da je izbor arbitraren in ne vsebuje številnih osrednjih avtorjev, ki bi to zaslužili, vendar nas je pri izbiri vodilo tudi vprašanje, ali je bilo prevajanje del posameznega avtorja deležno intenzivnejše slovenske prevodoslovne obravnave. Upamo, da bodo te kratke predstavitve spodbudile raziskovalce, da podrobneje pregledajo in ovrednotijo tudi prevode del drugih avtorjev, ki jih v svoj izbor nismo uvrstili.

Monografijo zaključujejo kratki portreti izbranih prevajalk in prevajalcev. Kot pri predstavitvi prevajanja del nacionalnih in osrednjih avtorjev v slovenščino smo tudi v tem razdelku morali narediti izbor, ki ga skupaj s kriteriji podrobneje pojasnjujeva z Agnes Pisanski Peterlin v uvodu v ta, zadnji razdelek *Zgodovine*. Posledica izbora je bila, da, žal, mnoge pomembne prevajalke in številni prevajalci niso posebej predstavljeni. To smo poskušali vsaj deloma ublažiti s tem, da so nekateri izmed njih omenjeni v posameznih predstavitev izmenjav z izbranimi jeziki, čeprav bi si morda zaslužili podrobnejši samostojni oris. Tem pomanjkljivostim navkljub vseeno upamo, da naša predstavitev ne bo zadnja, temveč bo spodbudila izoblikovanje še drugih, celovitejših portretov prevajalk in prevajalcev – teh pomembnih poustvarjalk in poustvarjalcev – ki dejavno in pomembno vplivajo na razvoj in oblikovanje slovenske identitete, kulture in literature ter omogočajo slovenski družbi, da zasliši glasove iz tujine in z mislimi seže onkraj »sive Triglavske stene«.